

Een terugblik op de beoordeling van de STO-plannen: aan motivatie geen gebrek

De beoordelingscommissie kreeg een enorme klus voor de kiezen toen alle 77 STO-plannen moesten worden gelezen en beoordeeld. Wat volgde was een proces van pitches, aanvullen, verbeteren en uiteindelijk goedkeuring. Een terugblik op hoe dit verliep.

Van tevoren probeer je vooral een goed beeld te krijgen van wat er op je af gaat komen, vertelt voorzitter van de beoordelingscommissie Michaël van Straalen. Er zijn veel regio's, het gaat om veel geld, dus de plannen moeten goed gefundeerd zijn. "In dat proces probeer je na te denken over het volume en hoe dit met de commissie aan te vliegen." Al snel kwam de conclusie dat de commissie dit niet in z'n geheel kon behappen. Dus kwamen er subcommissies van drie leden en werden alle projecten verdeeld.

Het afstemmen van de subcommissies was een flinke taak. "Je moet letten op conflict of interest. Het is een klein domein dus commissieleden kunnen verbindingen hebben met STO-regio's. Ook de mensen uit STO-regio's kennen elkaar door allerlei bestaande contacten", aldus Van Straalen. "Je hebt te maken met bedrijven, overheid, onderwijs, kennisinstellingen en de academische wereld, die werelden treffen elkaar hier."

Met alle belangen afgewogen en de schijn van voor-kennis buitenspel gezet, volgt er nog een belangrijk punt: hoe zorg je ervoor dat alle subcommissies met een gelijkkluidend advies komen en met dezelfde

mond spreken? "We zijn daarom gaan oefenen met een aantal adviezen, om ervoor te zorgen dat het perspectief overal hetzelfde was. Nadat de subcommissies de plannen hadden bekeken, beoordeelde de gehele commissie gezamenlijk of de adviezen gelijkkluidend waren, vanuit gedragen standpunten beoordeeld."

Pitches en extra informatie

Na het inleveren van de plannen, konden de subcommissies aan de slag. Er volgden pitches van regio's en verzoeken om extra informatie. "Het is leuk om te zien dat geen plan hetzelfde is", blikt commissielid Isabelle Vugs terug. "Je hebt te maken met verschillende regio's. Rotterdam heeft de haven, in het oosten is er de textielindustrie. Techniek heeft zoveel aspecten dat dit ook in elke regio een andere rol speelt."

Er is veel aandacht gaan zitten in het aanbrenge van de noodzakelijke focus, aldus Van Straalen. "En dat is ook niet gek, het was allemaal nieuw voor de sector. Waar in sommige regio's al samenwerkingen waren tussen scholen en bedrijfsleven, waren er ook regio's die dit nog helemaal moest opzetten. Zij moesten in korte tijd een regio gaan vormen." Vervolgens moes-

Michaël van Straalen

ten ze met het bedrijfsleven praten over co-financiering, een regiovisie ontwikkelen, een activiteitenplan maken. "Het was erg veel en ook nog eens nieuw. We hebben veel gevraagd van de regio's en ik heb veel respect voor de inspanning die is geleverd om met een deugdelijk plan te komen."

Wat volgens commissielid Christien de Graaff voor nieuwe inzichten zorgde, was om te zien dat scholen veel ambities hadden, maar in een andere fase van ontwikkeling zaten. "Ook binnen regio's verschilde dit nog. De ene regio had een flinke samenwerkingsbasis, maar in een andere regio was er soms nog sprake van stevige concurrentie tussen scholen, en was er werd nauwelijks samengewerkt. Daarom vind ik het mooi dat met deze subsidie, die primair voor Sterk Techniekonderwijs is bestemd, het ook lukt om partners te worden in de regio."

Vugs had zelf wat extra aandacht voor hoe het speciaal onderwijs in de plannen betrokken werd. "Ik heb een warm hart voor deze groep en het zijn bovendien vaak kinderen die goed zijn met hun handen. Die heb je nodig in de techniek, niet alleen de managers maar de doeners. Ik was dus blij dat regio's ook deze tak van het onderwijs betrokken hadden in de plannen."

Er kwamen veel dezelfde thema's voorbij, van actueel onderwijs blijven geven, tot het opleiden van voldoende docenten, het vernieuwen van programma's en materialen. En ook hoe de basisscholen voor techniek geïnteresseerd moeten worden, en er een versterkte doorlopende leerlijn moet komen.

Maatschappelijke verantwoordelijkheid

De Graaff werkte zelf lange tijd in het mbo, en keek daardoor goed naar de verbindingen in de regio, en hoe partners werden betrokken bij de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt. "Wat deze plannen ook vooral laten zien, is dat het vmbo en mbo veel meer kunnen samenwerken. Er zijn vaak wel enkele initiatieven, maar met de hete adem van de krimp in het aantal leerlingen en de afnemende belangstelling voor techniek in de nek, moet er meer gebeuren."

Daardoor had het commissielid extra aandacht voor hoe die samenwerking in het plan vermeld stond. Was dat stevig genoeg? "De regio's zijn uitgedaagd om meer initiatieven te bedenken, met grotere plannen te komen en zich niet te laten beperken. Richt je als vmbo bijvoorbeeld niet op één mbo in de regio, dat doet een leerling ook niet. Zoek de samenwerking met meer scholen." Daar moet ook het mbo voor openstaan, aldus De Graaff. "Ze moeten elkaar de helpende hand bieden, want beide partijen hebben veel expertise en brengen een netwerk mee."

Hier komt ook de maatschappelijke verantwoordelijkheid bij kijken, aldus De Graaff. "Het draait niet om voldoende leerlingen hebben volgend jaar. Het moet gaan over hoe je samen met je partners van betekenis kunt zijn in de regio. Het is een regionale maatschappelijke opdracht die we samen uitvoeren. Als deze plannen, en het uitvoeren ervan, ertoe kunnen leiden dat dit besef groeit, dan zou dat heel mooi zijn."

Goedkeuring of aanvullingen

Na het eerste pre-advies is bij alle regio's tijdens het proces om aanvullende informatie gevraagd. Sommige regio's werden uitgenodigd voor een extra pitch, om vervolgens als gezamenlijke commissie weer te bepalen of de verdiepingsslag voldoende was. Na de eerste ronde werden 45 van de 78 plannen goedgekeurd.

Als een aanvraag de toets der kritiek niet kon doorstaan, dan volgde een afwijzing met een motivatie. Belangrijk was het dat zo goed mogelijk werd uitgelegd wat er nog ontbrak. Hierna begon een nieuwe cyclus weer bij het pre-advies, de beoordeling, het eventuele verzoek om meer informatie en eventuele pitches, waarna de eindbeoordeling volgde. "Na twee of drie beoordelingen probeer je echt een stap voorwaarts te maken, met de focus op een specifiek probleem", aldus Van Straalen.

In deze situatie werd er binnen de subcommissies van leden gewisseld, om een verse blik niet te verliezen.

Christien de Graaff

“In de laatste fase zijn we ook naar regio’s toegegaan om kenbaar te maken waar de verbeterpunten zaten.” In juli zijn uiteindelijk ook de laatste ingediende plannen goedgekeurd.

Kritisch met suggesties ter verbetering

Nu Van Straalen terugkijkt, ziet hij een waardevol beoordelingsproces. “Terwijl alle commissieleden met zweet op het voorhoofd de plannen moesten beoordelen, heb ik geprobeerd om de rode lijn in de gaten te houden. We wisten immers vanaf dag één dat we hoge kwaliteit moesten gaan leveren.” Dat zorgde er ook voor dat er geen twijfel mocht bestaan over een plan.

“Was de verbinding met het bedrijfsleven niet gewaarborgd, of was de co-financiering wankel, dan moest een plan terug naar de tekentafel. Bij twijfel niet doen, was ons motto. Het gaat over veel belastinggeld, dus we moesten kritisch zijn.” Aan de andere kant wilde de commissie ook behulpzaam zijn, aldus de voorzitter. “We hebben daarom nooit een plan teruggestuurd met de opmerking: zoek maar uit waarom niet. We deden suggesties waardoor de regio’s wisten waar er dingen verbeterd moesten worden.”

Nu al terugkijken is moeilijk, vindt Vugs. “We zitten nog middenin het proces. De eerste rondes zitten erop, maar straks komen de tussenevaluaties. Ik ben erg benieuwd naar wat er in de tussentijd gerealiseerd is, maar ben me er ook bewust van dat het een rare tijd geweest is door het coronavirus en de sluiting van de scholen.”

De Graaff is ook nieuwsgierig om de voortgang te zien. “Er liggen mooie plannen en ambities. Het is voor de scholen ook spannend om te zien hoe

dingen in de praktijk gaan. Lukt het om het plan van aanpak te realiseren? Hoe ver zijn scholen en wat is er nodig om een volgende fase in te gaan? De wereld staat niet stil, de coronacrisis legde bijna al het fysieke onderwijs plat. Het is dus wel spannend hoe de uitvoering van de plannen de komende tijd eruit gaat zien.”

Plannen waarborgen en flexibel zijn

Essentieel is volgens De Graaff om een kwalitatief goed plan, met goede begroting, vervolgens te waarborgen met goed leiderschap. “Je moet je bewust zijn van de risico’s en inspelen op veranderingen die op je pad komen. Dit plan is voor vier jaar, maar staat eigenlijk voor iets wat langer zal voortduren en duurzaam moet zijn. Ondanks dat het lastig is om te voorspellen hoe de arbeidsmarkt en de samenleving zich zullen ontwikkelen.”

Uiteindelijk is het plan een vertrekpunt en ga je daarmee aan de slag. Maar er zullen veranderingen plaatsvinden waarop moet worden ingespeeld, aldus De Graaff. “Er zullen bedrijven afhaken, anderen willen zich aansluiten. De krimp in de regio gaat sneller of langzamer dan gedacht, of er komen nieuwe inzichten. Het plan moet een vertrekpunt blijven, om te voorkomen dat je gaat zwabberen. Maar regio’s moeten ook naar buiten blijven kijken en zien welke ontwikkelingen zich daar afspelen.”

Voorzitter Van Straalen drukt de regio’s op het hart de doelstellingen niet uit het oog te verliezen. “Het uiteindelijke doel is om een kwalitatief hoogstaand en dekkend onderwijsaanbod te realiseren. Als dat lukt, dan is dat de verdienste van alle partijen die zich dankzij hard werken en inzet samen voor een gemeenschappelijk doel hebben ingezet.”